

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - פ"ז

1. מה ששינוי שהבעל יכול לפטור את אשתו משבועה, באיזו שבועה מדובר?

א. רב יהודה בשם רב - שבועת אפוטרופסית, אבל לא משבועת פוגמת כתובתה.

ב. רב נחמן בשם רבה בר אבוא - פוגמת וכ"ש מאפוטרופסית.

והקשו: שלרב נחמן מובן כיון שמעלה בדעתה מעתה, שמא תצטרך מעות ותגבה חלק מכתובתה, ולכן מבקשת שיפטור אותה אף משאר שבועות, אבל לרב יהודה כיצד ידעה האשה מלכתחילה שבעלה יושיבנה כאפוטרופסית, ענה רב אשי: אכן לשיטתנו דברי רב יהודה נסובים על החלק האחרון במשנה - אחר שמת בעלה, אף שאינה נשבעת על העבר, נשבעת על מה שהיה בין מיתה לקבורה כיון שמהיתומים לא נפטרה. לרב מתנא: אפילו על בין מיתה לקבורה לא משביעים אותה, כשם שהתירו נהרדעי למכור מנכסי יתומים, למס ולמזונות ולקבורה בלא הכרזה כיון שאין שהות.

2. אלו דעות למדנו בענין לשונות שפותר בהם משבועה?

א. רבה בשם ר' חייא - כתב 'דלא נדר ודלא שבועה' - הוא אינו יכול להשביעה אבל יורשין משביעין אותה.

'נקי נדר נקי שבועה' אף היורשין לא, כיון שמשמע בזה שמנוקה מדין שבועה.

ב. רב יוסף בשם רבי חייא - כתב 'דלא' הוא אינו משביעה, אבל יורשין משביעין, 'נקי' אף הוא משביעה כיון שמשמע תצטרכי לנקות נפשך בשבועה.

ג. ר' זכאי - בכל לשון אם כתב מנכסי - רק הוא אינו יכול, ואם כתב מנכסיא אילין, אף יורשיו לא.

ד. אבא שאול בן אימא מרים - בכל הלשונות הנ"ל כוונתו לפטור אף מיורשיו, אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה. ופסקו כמותו.

3. על אלו שינוי שנפרעות כתובתן רק בשבועה?

א. הפוגמת כתובתה - כגון שמודה שקיבלה מנה מתוך אלף זוז שנתחייב לה.

ב. עד אחד מעיד שהבעל פרע - והיא אומרת לא התקבלתי.

ג. מנכסי יתומים.

ד. מנכסים משועבדים - כשגובה מהלקוחות של הבעל.

ה. שלא בפניו - כגון שהלך למדינת הים. [שיטת ר' שמעון תבואר בגמרא]

4. האם פוגמת כתובתה שבועתה מדאורייתא או מדרבנן?

א. רמי בר חמא סבר שמדאורייתא - מודה במקצת הטענה.

ב. רבא דחה דבריו משני טעמים: א. כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין והיא נשבעת ונוטלת. ב. אין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות. אלא מדרבנן, והטעם כיון שמי שפורע מדייק אבל הנפרע אינו מדייק, ולכן הטילו עליה שבועה כדי שתדייק.

עוד למדנו - כשעז אחד מעיד שנפרעה - לרמי בר חמא נשבעת מדאורייתא 'לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת' אבל קם לשבועה. רבא דחה משני הטעמים וסבר שזה מדרבנן כדי להפיס דעתו של בעל.

5. אלו ספיקות נסתפקה הנמרא בענין פוגמת כתובתה?

א. פוגמת כתובתה וטוענת ששילם בפני עדים - האם מסתבר שאם היה פורע את השאר היה ממשיך לעשות זאת רק בעדים, או שרק אז נזדמן לו. רצו להוכיח מהמשנה: כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין. וחכמים תיקנו באופנים דלהלן שישבעו ליטול: השכיר, הנגזל, הנחבל, ושכנגדו חשוד על השבועה, וחונני על פנקסו, והפוגם שטרו שלא בעדים, ומשמע שאם פוגם בעדים אינו נשבע.

ונדחה: כוונת המשנה דלא מיבעיא בעדים שודאי צריך להשבע, אלא אף בלא עדים לא נחשיבו כמשיב אבידה על שמודה ויפטר משבועה. כשפוגמת ומדייקת אף בסכומים שפחות משהו פרוטה - האם מוכח שמדייקת ותיפטר משבועה או שחוששים להערמה. תיקו.

ג. פוחתת - טוענת שלא נפרעה כלל אבל מודה שנתחייב לה פחות מהכתוב בשטר - אינה נשבעת כיון שאינה מודה במקצת.

והקשו שא"כ אינה יכולה לגבות עם השטר כיון שהוא חספא בעלמא.

ותירץ רבא בריה דרבה שמדובר שהבעל התחייב בפני עדים וכתב לה אלף זוז, אבל אומרת שאמנה היתה לי ביני לבינו, שלא אגבה יותר ממנה.